Talousvaliokunta

Torstai 9.2.2023 klo 12.00—13.55

Läsnä
puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
varapuheenjohtaja Katri Kulmuni kesk
jäsen Atte Harjanne vihr (1, 2, 3) (4, 5, 9 osittain)
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk (6) (4, 5, 7 osittain)
jäsen Eeva Kalli kesk (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Pia Kauma kok (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Matias Mäkynen sd (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Raimo Piirainen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Sakari Puisto ps (9 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Janne Sankelo kok (4, 5 osittain)
jäsen Hussein al-Taee sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas (1, 2, 3, 6, 7, 8) (4, 5, 9 osittain)
varajäsen Juha Mäenpää ps (1, 2, 3, 6, 7, 8) (4, 5, 9 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen
valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen
valiokuntaneuvos Maiju Tuominen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi ja direktiiviksi EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan toimintasuunnitelman toteuttamiseksi (rahanpesun vastainen lainsäädäntöpaketti)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 42/2021 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 32/2021 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 37/2022 vp

Valmis
5.0

Liiteasiakirja Perusmuistio; Valtioneuvoston jatkokirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuk

Talousvaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 37/2022 vp - U 42/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 126/2022 vp

Valiokunnan lausunto YmVL 42/2022 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 61/2022 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta liite A 4

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta jatkoi asian yksityiskohtaista käsittelyä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti mietinnön perustelujen kappaleiden 15, 17, 25, 30, 40, 46, 61, 84 ja 101 sisällöstä sekä mietintöön lisättävistä lausumaehdotuksista.

Perustelujen 15. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Ympäristönsuojelua ja luonnonsuojelua koskeva lainsäädäntö on huomioitu kaivoslaissa. On varmistettava, että lainsäädäntö kokonaisuudessaan kattaa ympäristö- ja luontovaikutukset. Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi kaivoslain sääntelyyn esitetään muutoksia, joiden tarkoituksena on huomioida maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Talousvaliokunta korostaa myös myöhemmin lupajärjestelmän yhteensovittamisen tarvetta.”

Edustaja Holopainen ehdotti edustaja Mäkysen kannattamana, että perustelujen 17. kappaleen jälkeen lisätään uusi kappale: ”Talousvaliokunta on myös aiemmin katsonut mietinnössään (TaVM 7/2020 vp — KAA 7/2019 vp), että kaivostoimintaa ohjaavan lainsäädännön tulee suojella korvaamattomat luontoalueet nykyistä lainsäädäntöä selkeämmin. Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ja EU:n tavoitteisiin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi YK:n luontosopimuksen mukaisesti siten, että vähintään 30 prosenttia maailman maa- ja vesialueista pitää suojella vuoteen 2030 mennessä. Lainsäädännössä on turvattava arvokkaat alueet kuten kulttuuriympäristöt, pohjavesialueet, vesistöt ja muut elinkeinot.”

Äänestyksessä ed. Holopaisen ehdotuksesta mietintöluonnosta vastaan ed. Holopaisen ehdotus voitti äänin 9—5.

Perustelujen 25. kappaleen toisen virkkeen loppu muutettiin muotoon ”siihen, ettei muodostuisi liiaksi päällekkäisyyttä ympäristönsuojelulain kanssa”.

Perustelujen 25. kappaleen viimeisen virkkeen lopusta poistettiin sanat ”mitä rajanvetoa ympäristönsuojelulain kanssa nyt esitetyillä muutoksilla jonkin verran heikennetään”.

Perustelujen 25. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Talousvaliokunta korostaa, ettei ympäristövaikutuksia koskevien säännösten soveltamiskynnys saa kuitenkaan muodostua sellaiseksi, etteivät ympäristönsuojelun ja luonnon muotoisuuden suojelun edistämisen tavoitteet käytännön soveltamistoiminnassa ja erityisesti lupaprosesseissa toteutuisi. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että kaivoslain ohella vaatimuksia luvan mukaiselle toiminnalle asetetaan myös muiden lakien nojalla eikä nyt ehdotettu kaivoslain sääntely rajoita esimerkiksi ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan ehtojen antamista.”

Perustelujen 30. kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen lisättiin sana ”pääasiassa”.

Perustelujen 30. kappaleen loppuun lisättiin virkkeet: ”Kuulemisissa on esitetty, että kuntakaavoituksen lisäksi tarvitaan myös muita keinoja erilaisten intressien parempaan huomioimiseen. Talousvaliokunta toteaa, että tulevat tarpeet tulee jatkoselvittää työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön toimesta.”

Perustelujen 36. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Talousvaliokunta korostaa tarvetta alueen asukkaiden, muiden elinkeinojen ja intressiryhmien parempien vaikutusmahdollisuuksien huomioimiselle.”

Perustelujen 40. kappaleen toisesta virkkeestä poistettiin sanat ”ellei mahdotonta”.

Perustelujen 40. kappaleen kolmas virke muutettiin muotoon: ”Esitystä on perusteltu kaivostoiminnan ja kriittisten raaka-aineiden yhteiskunnallisella merkityksellä.”

Perustelujen 40. kappaleen loppuun lisättiin virke: ”Talousvaliokunta katsoo sääntelyn perustelluksi ja korostaa, että suostumuksen pyytämisen maanomistajilta tulee olla pääsääntöinen ja ensisijainen tapa luvan voimassaolon jatkamiselle ja että edellä todettu kynnys tärkeän yleisen edun edellytyksen täyttymiselle ja valtioneuvoston puollolle on oltava hyvin korkea. ”

Perustelujen 40. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Esiin on tuotu myös huoli malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta poikkeuksellisissa tilanteissa. Talousvaliokunta korostaa, että olisi kyse poikkeuksellisista tilanteista, joissa malminetsintätilanne keskeytyisi ylivoimaisesta esteestä tai muista toiminnanharjoittajasta johtumattomista syistä.”

Perustelujen 41. kappaleen viimeisen virkkeen sana ”paranevan” korvattiin sanalla ”lisääntyvän”.

Perustelujen 46. kappaleen toisesta virkkeestä poistettin sanat ”ja merkittävänä”.

Perustelujen 61. kappaleen viimeinen virke poistettiin.

Perustelujen 84. kappaleen loppuun lisättiin virke: ”Kaivoksen sulkemisen pitkän aikavälin vaikutukset tulee selvittää perusteellisesti, ja ne tulee huomioida vakuuden määrässä.”

Perustelujen 89. kappaleen loppuun lisättiin: ”Talousvaliokunta esittää eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan ympäristövaliokunnan lausunnossaan esittämän lausuman:

”Eduskunta edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö yhteistyössäselvittävät, tulevatko kaivannaisjäteasetuksen mukaiseen jätehuoltosuunnitelmaan sisältyvät toimet riittävästi huomioiduksi jätevakuudessa ja miten jätehuoltosuunnitelma voidaan paremmin huomioida kaivoslupaprosessissa.”

Perustelujen 101. kappaleen jälkeen lisätyn kappaleen ensimmäisen virkkeen sana ”tämä” korvattiin sanoilla ”kaivostoiminnan vastuullisuuden parantaminen”.

Perustelujen 101. kappaleen jälkeen lisätyn kappaleen kolmannen virkkeen sanat ”mahdollisimman vähän”korvattiin sanalla ”vähemmän”.

Valiokunnan lausumaehdotuksiin lisättiin neljäs lausumaehdotus: ”4) Eduskunta edellyttää uudistuksen toimivuuden ja vaikutusten arviointia ympäristönsuojelun tason parantamiseen, kaivosten toimintaedellytyksiin sekä paikalliseen hyväksyttävyyteen ja vaikuttamismahdollisuuksiin.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §: n ja oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2022 vp

Lakialoite LA 11, 94/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 111/2021 vp, 7/2022 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §: n ja oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta liite A 5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta aloitti yleiskeskustelun.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle yhteisvastuutoimenpiteistä kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi Viron kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 296/2022 vp

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

7. Ilmastovuosikertomus 2022

Kertomus K 24/2022 vp

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle kaupparekisterilaiksi ja elinkeinotoimintalaiksi sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 244/2022 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 94/2022 vp

Asiakohtaa ei käsitelty.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä sekä sähköenergialaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 324/2022 vp

Asiantuntijalausunto HE 324/2022 vp TaV 09.02.2023 toiminnanjohtaja Marju Silander, Suomen Omakotiliitto ry Asiantuntijalausunto liite A 9
Asiantuntijalausunnon liite HE 324/2022 vp TaV 09.02.2023 toiminnanjohtaja Marju Silander, Suomen Omakotiliitto ry Asiantuntijalausunto liite B 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto HE 324/2022 vp TaV 09.02.2023 apulaisprofessori Lassi Ahlvik, Helsinki Graduate School of Economics Asiantuntijalausunto liite C 9
Asiantuntijalausunnon liite HE 324/2022 vp TaV 09.02.2023 apulaisprofessori Lassi Ahlvik, Helsinki Graduate School of Economics Asiantuntijalausunto liite D 9 / esitys /
Asiantuntijalausunto HE 324/2022 vp TaV 09.02.2023 professori Niku Määttänen Asiantuntijalausunto liite E 9

Etäyhteydellä:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- toiminnanjohtaja Marju Silander, Suomen Omakotiliitto ry , liite
- apulaisprofessori Lassi Ahlvik, Helsinki Graduate School of Economics, liite
- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Tatu Pahkala, työ- ja elinkeinoministeriö
- juristi Jani Kostiainen, Energiavirasto
- tutkimusohjaaja Jan Jääskeläinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- palvelujohtaja Mari Selviranta, Valtiokonttori
- puheenjohtaja Leila Kostiainen, Lainsäädännön arviointineuvosto
- edunvalvontapäällikkö Kimmo Malin, Helen Oy
- johtaja Pekka Salomaa, Energiateollisuus ry
- toiminnanjohtaja Toivo Hurme, Paikallisvoima ry
- vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto ry

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Niku Määttänen, liite

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 10.2.2023 klo 11.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Johanna Rihto-Kekkonen

Valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

Valiokuntaneuvos Maiju Tuominen